

2. Ильин И. Постструктурализм, деконструктивизм, постмодернизм / Илья Ильин. – М. : Интрада, 1996. – 255 с
3. Гольник Оксана Прийом реплікації як спосіб авторської нарації у романі В. Єшкілева “Усі кути трикутника” / Оксана Гольник // *Studia Methodologica* : збірник наукових праць / Volodymyr Hnatyuk National Pedagogic University of Ternopil ; Editorial Board: N. Poplavs’ka, M. Tkachuk, T. Oliynyk. – Ternopil : TNPU, 2015. – Issue 40 : Пам’яті доктора філологічних наук, професора, академіка Академії вищої школи України Романа Гром’яка (1937-2014). – С. 323–328.
4. Символіка кольорів – електронний ресурс <http://about-ukraine.com/simvolika-koloriv/>
5. Наталя Дудко. Володимир Єшкілев: “Майбутнє буде більш жорстким, тоталітарним і менш гуманним” // Ратуша: сайт газети Львівської міської ради. – Режим доступу: <http://gk-press.if.ua/x5981/>
6. Біла І. Метароман Г. Пагутяк: текст і контекст : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. філол. н.: спеціальність 10.01.01 - українська література / І. Біла. – Дніпропетровськ, 2011. – 22 с.
7. Новиченко Л. Вчора. Сьогодні. Завтра. – У кн. : Проблеми. Жанри. Майстерність. – К. : Рад. Письменник, 1976. – Вип. 1. – С. 10-36.

REFERENCES

1. Kostyuk V. I. Poetyka frahmentu i khudozhnia tsilisnist tvoriv : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk : spets. 10.01.06 / NAN Ukrainy ; Instytut literatury im. T. H. Shevchenka. – K., 2000. – 17 p.
2. Ilin I. Poststrukturalizm, dekonstruktivizm, postmodernizm / Ilya Ilin. – M. : Intrada, 1996. – 255 p.
3. Holnyk Oksana Pryiom replikatsii yak sposib avtorskoi na ratsii u romani V. Yeshkileva “Usi kuty trykutnyka” / Oksana Holnyk // *Studia Methodologica* : zbirnyk naukovykh prats / Volodymyr Hnatyuk National Pedagogic University of Ternopil ; Editorial Board: N. Poplavska, M. Tkachuk, T. Oliynyk. – Ternopil : TNPU, 2015. – Issue 40 : Pamiati doktora filolohichnykh nauk, profesora, akademika Akademii vyshchoi shkoly Ukrainy Romana Hromiaka (1937-2014). – P. 323–328.
4. Symvolika koloriv – elektronnyi resurs <http://about-ukraine.com/simvolika-koloriv/>
5. Natalia Dudko. Volodymyr Yeshkiliev: “Maibutnie bude bilsh zhorstkym, totalitarnym i mensh humannym” // Ratusha: sait hazety Lvivskoi miskoi rady. – Rezhym dostupu: <http://gk-press.if.ua/x5981/>
6. Bila I. Metaroman H. Pahutiak: tekst i kontekst : avtoref. dys. na zdobuttia nauk, stupenia kand. filol. n.: spetsialnist 10.01.01 - ukrainska literatura / I. Bila. – Dnipropetrovsk, 2011. – 22 p.
7. Novychenko L. Vchora. Sohodni. Zavtra. – U kn. : Problemy. Zhanry. Maisternist. – K. : Rad. Pysmennyk, 1976. – Vyp. 1. – P. 10-36.

УДК 821.161.2-311.6(045)

ОБРАЗ НЕСКОРЕННОЇ ЛЮДИНИ В ТОТАЛІТАРНОМУ СВІТІ РОМАНУ НАТАЛКИ ДОЛЯК “ЗАГУБЛЕНИЙ МІЖ ВІЙНАМИ”

Чижик К. В., студент

*Маріупольський державний університет
просп. Будівельників, 129-А, м. Маріуполь, Україна*

katyusha.evteeva@bk.ru

У статті проаналізовано роман Наталки Доляк “Загублений між війнами”. Акцентовано увагу на змалюванні образу нескореної людини в романі, людини, загубленої між війнами та перейнятою боротьбою за власне “я”. Досліджено образну систему роману крізь призму головного героя.

Ключові слова: художній образ роману, жанрова специфіка, психологізм, символ.

ОБРАЗ НЕПОКОРОЕННОГО ЧЕЛОВЕКА В ТОТАЛИТАРНОМ МИРЕ РОМАНА НАТАЛКИ ДОЛЯК “ЗАТЕРЯННЫЙ СРЕДИ ВОЙН”

Чижик Е. В., студент

*Мариупольский государственный университет
просп. Строителей, 129-А, г. Мариуполь, Украина*

В статье проанализирован роман Наталки Доляк “Затерянный среди войн”. Акцентировано внимание на изображении образа непокоренного человека в романе, человека, затерянного среди войн и борьбы за собственное “я”. Проанализирована образная система романа сквозь призму главного героя.

Ключевые слова: художественный образ романа, жанровая специфика, психологизм, символ.

THE IMAGE OF THE UNCONQUERED MAN IN A TOTALITARIAN WORLD NOVEL NATASHA DOLYAK “LOST BETWEEN THE WARS”

Chyzhyk K. V.

*Mariupol State University
Budivelnkyiv ave., 129-A, Mariupol, Ukraine*

The article deals with the “Lost between the Wars” by Natalka Dolyak. The attention is focused on the delineation of the image of the unconquered man in the novel, a man lost between the wars, and imbued with the struggle for “me”. Studied figurative system of the novel through the prism of the protagonist.

Statement of the problem. The novel Natalka Dolyak “Lost between the wars” attracts attention by its psychology and style of writing. Today, this novel “Lost between the Wars” is not appreciated by critics, there is no thorough scientific research, which explained the problematics of the novel, the historical subtext, also not explored is the theme of unconquered of man in the work of Natalka Dolak. So, the topic of selected articles is relevant.

The purpose of this article is to explain and describe the image of a strong and unbowed personality in difficult life conditions in the early twentieth century in the novel Natalka Dalek “Lost between the Wars.”

Presentation of the basic material. The first half of the twentieth century. there was a rich and momentous event for the Ukrainian people: two revolutions and world wars, famine, repression, the establishment of the Bolshevik regime, new economic policy, forced collectivization and industrialization, the struggle for the independence of Ukraine. Among the first to speak about “zagubieni” and “rebellion” are Ukrainian writer Ulas Samchuk “Maria”, Todos Osmachka “rotunda Killers”, Vasyl Barka “Paradise” and Ivan Bagrijany “Garden Gefsimansky”. Today the theme of “lost” is not forgotten, turning to her, many writers, particularly A. Kokotyuha in the novels “Red” and “the Case of the chieftain of the Green”, and novel “pillars of Fire: the tetralogy” and the like. Modern writers on- new to comprehend the theme of repression, prohibitions, insults and other manifestations of the Soviet system. Natalka Dolac – modern Ukrainian writer, her novel “Lost between the wars” is based on real events, it tells about the life of historical figures, the Ukrainian writer Yuri Mowing, which is most wanted to live and work for the happy future of Ukraine. The events of the first half of the twentieth century. the novel depicts with historical accuracy. Young, talented writer Yuri Mowing (Thistle) left his native Poltava and went to Kharkov, where he began working in the group “the Plow”. It was at this time the country flashed the news about the Anglo-Boer war. The second time the writer got to the front during the first world war. It Mowing found and lost the love of his life Larissa, who was a nurse. The new government very quickly makes a decision, which bans all Ukrainian, and those who oppose will die. Despite all the prohibitions and fears the main character does not want to forget their roots and language. One day they came for him by the NKVD. In the camp, Mowing and saw many of his countrymen, and he suffered for love of country, and are now considered enemies of the people. The investigators of all the methods tried to beat a confession out of him that he lifted people to the revolution and acted against the interests of society. Yuri did not want to obey, and endured every possible humiliation and was able to return home. Back in Kiev, Yuri learned that his best friend is Pyotr Garkusha already a Colonel of the NKVD and with his help he went to prison. Dying, the main character sincerely believed that very soon it will become an independent country. He was very happy because his soul is finally at peace and will no longer be any taboos.

Conclusions. Therefore, we can say that the Natalka Dolyak in the novel “Lost between the Wars” interprets the image of the unconquered moral person. The main character of her novel “the lost” by the system and cannot find peace of mind. He suffers for the future of the state.

Key words: character of the novel, genre specifics, psychology, character.

Постановка проблеми. Роман Наталки Доляк “Загублений між війнами” привертає увагу своїм психологізмом та манерою написання. Вперше роман був виданий у 2015 році видавництвом “Клуб сімейного дозвілля” у Харкові. Водночас, до сьогодні цей твір не поцінований критиками, немає ґрунтовних наукових розвідок, які б розтлумачили

проблематику роману, історичний підтекст та контекст, звернули увагу на складну наративну структуру твору тощо. Також не дослідженим залишається образ нескореної людини у творчості Наталки Доляк. Отже, тема статті є актуальною.

Мета статті – розтлумачити, схарактеризувати образ сильної та нескореної особистості на початку ХХ століття в романі Наталки Доляк “Загублений між війнами”. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: опрацювати наукову та художню літературу з теми; окреслити екзистенційну категорію загубленості як культурно-історичну проблему в українській інтелектуальній думці першої половини ХХ століття; охарактеризувати нове бачення проблеми українського суспільства ХХ століття; визначити композиційні особливості роману Наталки Доляк “Загублений між війнами”.

Виклад основного матеріалу. Цілком очевидно, що дати відповідь на питання, як вижити людині та суспільству в кризовий період, може дати література. Адже література, за висловом Ж. П. Сартра, – це, насамперед, “дія”, “письменник готовий розкрити світ, а головне – людину – заради інших людей” з метою зміни ситуації, розкриття ж певного аспекту світу без наміру його змінити виявляється недоречним [1, с. 40]. Перша половина ХХ ст. була багатою на доленосні події для українського народу: дві революції та світові війни, установа більшовицького режиму, голодомор, репресії, нова економічна політика, насильницька колективізація та індустріалізація, боротьба за незалежність України, – усе це не тільки вплинуло на українське суспільство, а й стало стимулом для створення літературних творів та філософських концепцій, прочитання яких у сучасних умовах є винятково актуальним. Відповіді на гострі питання в ситуації суспільного розпаду давала література минулого століття. Тема внутрішнього світу людини ніколи не згасне на горизонті літературних шедеврів, бо поки є людина, буде цікавою і її душа. Одними з перших заговорили про “загубленість” та “нескореність” такі українські письменники, як: Улас Самчук “Марія”, Тодось Осьмачка “Ротонда Душоубців”, Василь Барка “Рай” та Іван Багряний “Сад Гетсиманський”. Кожен із цих письменників по-своєму бачить цю проблему, герої романів намагаються протистояти тоталітарному режиму та знайти в собі сили жити. На сьогодні тема “загубленості” не є забутою, до неї звертаються багато письменників, зокрема А. Кокотюха в романах “Червоний” та “Справа отамана Зеленого”, Р. Іваничук “Вогненні стовпи” тощо. Сучасні письменники по-новому осмислюють тему репресій, заборон, наклепів та інших проявів радянської системи.

Наталка Доляк – сучасна українська письменниця, її роман “Загублений між війнами” яскраво виділяється серед інших творів письменниці. Твір має реальне підґрунтя, він розповідає про життя історичної постаті, українського письменника Юрія Покоса, який найбільш за все мріяв жити та працювати заради щасливого майбутнього України. Події першої половини ХХ ст. у романі зображені з історичною точністю. Щодо композиційної побудови роману, то він починається та закінчується розв’язкою. Кожен із розділів роману – окрема розповідь про життя головного героя. Цікавим у романі є і наратив. В окремих частинах роману розповідь ведеться від автора, а інші розповідаються від імені головного героя. Вони мають характер сповіді. З цієї оповіді та самозаглиблення головного героя у себе ми дізнаємося, що центральний персонаж – досить обдарована та цікава особистість. “Загублений між війнами” – це історія життя людини на тлі буремних років кінця ХІХ ст. і аж до німецької окупації Києва. Ця розповідь ґрунтується на життєписі Юрія Покоса – письменника, журналіста, громадського діяча з Полтавщини. Справжній друг та чоловік, а з іншого боку нещаслива людина, яка все життя не може знайти свого місця й затиснута в “рамки”, які створила навколо неї влада. Протягом усього роману письменниця тримає читача в напрузі, читач постійно перебуває в передчутті та роздумах, чому герой вчиняє саме так?

Дії в романі відбуваються на початку ХХ століття, коли молодий, талановитий письменник Юрій Покос (Будяк) покидає рідну Полтавщину та їде до Харкова, де починає працювати в угрупованні “Плуг”. Там він знайомиться з Петром Гаркушею, який у подальшому житті

стане для нього не просто товаришем, а людиною, яка назавжди змінить його життя. Петро завжди намагався залучити Юрія до революційних угруповань, доручаючи йому досить ризиковані завдання. Та вже скоро Юрій розуміє, що всі його твори проходять редагування “цензурою” та багато в чому втрачають свій зміст. Він багато подорожує Кавказом, саме в цей час країною пронеслась звістка про Англо-бурську війну. Юрій одразу записався до лав добровольців та відправився в далеку Африку. Він усім серцем підтримував бурців, бо вони, як і його народ, намагалися отримати бажану свободу та незалежність. Саме тут він вперше побачив смерть і зрозумів, що не можливо шляхом війни побудувати нову державу, треба шукати альтернативних рішень. Війна закінчилась поразкою бурів, які, не маючи шансів на перемогу, підписали мирну угоду з англійцями. Вдруге письменник потрапив на фронт під час Першої світової війни. На ній Покос знайшов та назавжди втратив кохання свого життя Ларису, яка була медсестрою. Повернувшись із війни з численними пораненнями, він вирішив зажити спокійним життям та спробувати почати все з початку. Він повернувся до рідної Полтавщини і почав вчителювати в рідному селі. Та нестабільна політична ситуація в країні змусила Юрія через рік виїхати до Києва. До того часу він уже став відомим письменником, якого вивчали у школі та поважали в певних колах. У цей час він бере активну участь у створенні УНР та стає впливовим діячем новітньої української культури, знайомиться з відомими письменниками, зокрема з Григорієм Косинкою. Весь цей час за ним дуже пильно наглядає поліція. Його друг Гаркуша все частіше говорить про те, що Україна не зможе отримати бажану незалежність, а діяльність Покоса нікому не потрібна. Війська УНР втрачають свою популярність серед населення та владу в країні захоплюють більшовики. *“Небайдужі громадяни – ось основа основ правильного соціалістичного стибу життя. Без небайдужих громадян КАРЛАГ перетворився б у пустку. Невідомо, чи дочекався б бодай десятка справжніх ворогів. Небайдужий есересервівець добре зрозумів натяк вождя про ворогів, які зачались десь поруч, він, небайдужий громадянин, замалечку припоровився вгадувати натяки вождів. Нюхав кожного – чи не ворог, бува, дивився в шпарину, чи не з ворогом”* [2, с. 234]. Юрій досить болісно переживав поразку УНР, він не розумів, чому така велика армія перетворилась на маленький загін студентів. Нова влада дуже швидко виносить постанову, у якій забороняє усе українське, а тих, хто проти, чекає смерть. Попри всі заборони та страхи, головних герой не бажає забувати свої коріння та мову. Він і далі пише вірші та вірить у відродження його країни. Одного дня за ним прийшли працівники НКВД, які, маючи багато доказів його контрреволюційної діяльності, визнали його винним та на десять років відправили до далекого Казахстану. У таборі герой побачив багатьох своїх співвітчизників, які так само, як і він, постраждали за любов до батьківщини й тепер їх вважають ворогами народу. В’язниця НКВД – “держава в державі”, “філія єдиної великої системи”. Ця жахлива установа повинна була зламати волелюбний дух мільйонів, придушити будь-який опір режимові, зробити з людини бездумного і слухняного виконавця волі партії. Тут не гребують ніякими засобами, адже гасло сталіністів “Мета виправдовує всі засоби”. Арештантів страшенно били. Не витримуючи мук, в’язні наговорювали на себе будь-які звинувачення – ішов “психоз самовикриття”. Арештовані вигадували, що належать до міфічних антирадянських організацій чи є шпигунами капіталістичних країн. На таких фантастичних зізнаннях і фабрикувалися “справи”, ув’язненим присуджували розстріл чи довічну каторгу. Багато хто з товаришів Юрія, побиті до смерті, підписували проти нього документи. Слідчі усіма методами намагалися вибити з нього зізнання в тому, що він підіймав людей на революцію та діяв проти інтересів суспільства. Юрій не бажав підкорятись, витримав усі можливі знущання та зміг повернутися на батьківщину. Повернувшись до Києва, Юрій дізнався, що його найкращий друг Петро Гаркуша вже полковник НКВД та саме з його допомогою він потрапив до в’язниці. Виявилось, що всі ці роки Петро намагався переконати Юрія не вболівати за свою країну, а зрозумівши, що його не переробиш, вирішив прибрати його зі свого шляху. Дізнавшись правду, Юрій Покос не тримав зла на свого “товариша”, він розумів, що до кінця життя його будуть переслідувати. Під час окупації Києва у 1941 році Юрій дуже сильно хворів та не бачив сенсу у новій війні. Помираючи, головний герой щиро вірив, що дуже скоро побачить свою кохану та нарешті

його країна стане незалежною. Він був дуже щасливим, бо його душа нарешті заспокоїлась і більше не буде ніяких заборон.

Висновки. Отже, ми можемо стверджувати, що Наталка Доляк у романі “Загублений між війнами” трактує образ морально нескореної людини. Головний герой її роману “загублений” системою та не може знайти душевного спокою. Він страждає заради майбутнього своєї держави. Роман є глибоко психологічним, який особливо виявляється в душевних хвилюваннях головного героя. Своїм твором письменниця змушує нас замислитися над тим, хто ми є, та ніколи ні за яких обставин не втрачати себе.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальчук О. Новітній українець у саду страждань / О. Ковальчук // Дивослово. – 1997. – № 7. – С. 38–49.
2. Доляк Н. Загублений між війнами: Роман / Н. Доляк – Харків: Книжковий Клуб “Клуб Сімейного дозвілля”, 2015.- 492 с.

REFERENCES

1. Kovalchuk O. Novitnii ukrainets u sadu strazhdan / O. Kovalchuk // Dyvoslovo. – 1997. – # 7. – P. 38–49.
2. Doliak N. Zahublenyi mizh viinamy: Roman / N. Doliak – Kharkiv: Knyzhkovyi Klub “Klub Simeinoho dozvillia”, 2015.- 492 p.

УДК 82.0Е20

ВІДРОДЖЕННЯ ХИМЕРНОЇ ПРОЗИ ХХІ СТОЛІТТЯ НА ФОНІ ЗРОСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО НАСТРОЮ В СУСПІЛЬСТВІ ДЕРЖАВИ

Шевченко В. В., аспірант

*Луганський національний університет ім. Т. Шевченка
пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, Україна*

shevchenkoviioletta351@mail.ru

У статті аналізується взаємозв'язок підйому національно-патріотичних настроїв в українському суспільстві та нової хвилі популяризації химерної прози. Подається список імен учених, які присвячували свої праці згаданій проблемі. Коротко йдеться про історію виникнення цього жанру і його основних ознак. Автор робить спробу проаналізувати книги українських авторів, у яких в основі сюжету лежать містичні події і як головні або другорядні персонажі виступають герої українського фольклору. Як приклади химерної прози у статті аналізуються книги Дари Корній і Тали Владимірової, Олени Захарченко, Марини Смагіної, Василя Шкляра. Робиться припущення, що химерна проза продовжує розвиватися і еволюціонувати в ХХІ столітті. Автор доходить висновку, що активні національно-патріотичні настрої в українському суспільстві стимулюють відродження химерної прози як унікального явища в літературі.

Ключові слова: химерна проза, міфологія, фольклор, патріотичність.

ВОЗРОЖДЕНИЕ ХИМЕРНОЙ ПРОЗЫ ХХІ ВЕКА НА ФОНЕ ВОЗРАСТАНИЯ НАЦИОНАЛЬНО-ПАТРИОТИЧЕСКОГО НАСТРОЕНИЯ ОБЩЕСТВА ГОСУДАРСТВА

Шевченко В. В., аспірант

*Луганский национальный университет им. Т. Шевченко
пл. Гоголя, 1, г. Старобельск, Украина*

В статье анализируется взаимосвязь активизации национально-патриотических настроений в украинском обществе и новой волны популяризации химерной прозы. Перечисляются имена ученых, которые посвящали свои работы данной проблеме. Коротко говорится об истории возникновения данного жанра и его основных